

อาหารสมอง

●วารกรณ์ สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

สังครามโต้เถียงเรื่องการเติบโตของเศรษฐกิจกับความกินอยู่ดีของคนอินเดียระหว่าง สองยักษ์ นักเศรษฐศาสตร์เชื้อสายอินเดียกำลังเป็นที่ฮือฮาในระดับโลก และมีประโยชน์ เพราะจะนำไปสู่ประเด็นถกเถียงในประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ

Amartya Sen นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบลขวัญใจชาวโลกกับ Jagdish Bhagwati นักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ผู้สนับสนุนโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นคู่รักคู่แค้นกันมานานปี ระเบิดศึกให้ปรากฏแก่ชาวโลกเมื่อทั้งสองอยู่ในวัย 80 ปี ทั้งสองเรียนจบปริญญาตรีที่อินเดีย และไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ในช่วงเวลาเดียวกันในทศวรรษ 1950 (Manmohan Singh นายกรัฐมนตรีอินเดียคนปัจจุบันซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์มีชื่ออีกคนอยู่ด้วย) Sen จบปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ส่วน Bhagwati จบปริญญาเอกจาก MIT ปัจจุบัน Sen สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด และ Bhagwati สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยโคลัมเบีย

ชื่อ Amartya นั้นตั้งโดยพรินทอนา ลูกกรนักวรรณกรรมรางวัลโนเบลผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของอินเดียซึ่งเป็นเพื่อนกับตาของเขาผู้เป็นอาจารย์สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัย Visva-bharati ด้วยกัน ส่วนพ่อของเขาเป็นอาจารย์สอนเคมีที่มหาวิทยาลัย Dhaka

Bhagwati มีน้องชายเป็นประธานศาลฎีกาและแพทย์ผ่าตัดที่มีชื่อเสียงของอินเดีย ตัวเขาเป็นนักเศรษฐศาสตร์เจ้าของทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่มีชื่อเสียงระดับโลก

ชื่อเสียงของนักเศรษฐศาสตร์เรื่องนามทั้งสองไล่คู่กันมาตลอด 50 ปีที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม Amartya Sen สนใจและศึกษาปรัชญาอย่างกว้างขวางงานเขียนและงานวิจัยข้ามสาขานี้ดลใจไปสู่สัมผัสชาวบ้านจริงๆ มากกว่า เรื่องที่สนใจของเขาคือความยากจน ปรากฏการณ์อดอยากอาหาร (famine) ทฤษฎี Social

choice การพัฒนาด้วยวัด Human Development ทฤษฎีความเป็นธรรม สวัสดิการทางสังคม ฯลฯ Amartya Sen ได้รับรางวัลโนเบลสาขาสถิติศาสตร์ ในปี 1998

Bhagwati นั้นพัฒนาทฤษฎีการพัฒนาประเทศ และทฤษฎีการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เขาสนใจเรื่องโลกาภิวัตน์ การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ ความยากจน ฯลฯ

ศึกแตกหักต่อหน้าสาธารณชนครั้งนี้ปะทุขึ้นเมื่อเป็นที่ปรากฏชัดหลังจากอินเดียประสบความสำเร็จในการสร้างการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ (เศรษฐกิจขยายตัวในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 8 ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาซึ่งเป็นทั้งสองของเศรษฐกิจใหญ่รองจากจีน) แต่ความ

ไม่ว่าทั้งสองยักษ์
จะถกเถียงกันอย่างไร
คนจนของอินเดีย
ก็ยังคงจนต่อไปอย่าง
ไม่เห็นทางออก

ศักดิ์สองยักษ์นักเศรษฐศาสตร์ อินเดียระดับโลก

ยากจนอย่างสุดๆ ของคนอินเดียจำนวนมากก็ไม่ได้หายไปดังเช่นประเทศจีนและประเทศอื่นๆ คำถามก็คือมันเกิดอะไรขึ้น

ในหนังสือใหม่ชื่อ "An Uncertain Glory" Sen เขียนร่วมกับ Jean Dreze วิเคราะห์ทางอินเดียในหลายสมัยที่ผ่านมาว่าทำไมไม่ได้ลงทุนอย่างเป็นกอบเป็นกำในโครงการสาธารณสุขและสวัสดิการมีผลกระทบอย่างมากต่อเศรษฐกิจและประชาชน เนื่องจาก การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศขึ้นอยู่กับโครงสร้างพื้นฐานด้านสังคมเช่นเดียวกับโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพ

Sen และ Dreze ระบุว่าความทะเยอทะยานทำให้เศรษฐกิจขยายตัวได้มากมายนั้นผลประโยชน์ไม่ลงไปถึงประชาชนหลายร้อยล้านคน หนึ่งในสามของเด็กที่เสียชีวิตในวัยทารกในโลกเป็นคนอินเดีย หนึ่งในสามของเด็กขาดอาหารในโลกก็เป็นเด็กอินเดีย ความเป็นอยู่โดยทั่วไปของคนจนนั้นไม่ต่างไปจากคนส่วนใหญ่ในทวีปแอฟริกา

ทั้งสองโทษการเน้นเรื่องธุรกิจการค้าของทางอินเดียจนละเลยโครงการพัฒนาด้านสังคม ทั้งสองเชื่อว่าการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจมาจากการปรับเปลี่ยนรายได้ให้เท่าเทียมกัน ยิ่ง

เศรษฐกิจอยู่ในมือของธุรกิจเท่าใดก็ยิ่งหายนะเพียงนั้น

แนวคิดของ Sen เช่นนี้มีมานานแล้ว แต่เมื่อมีการยืนยันอีกครั้งในหนังสือเล่มนี้จึงเกิดเป็นเรื่องขึ้นมา เพราะหนังสือเล่มใหม่ของ Bhagwati ชื่อ "Why Growth Matters" เน้นว่าการเจริญเติบโตต้องมาจากการลงทุนขนาดใหญ่ของธุรกิจทั้งในและนอกประเทศภายใต้การกำกับนโยบายของภาครัฐ แล้วการปรับเปลี่ยนรายได้ให้เท่าเทียมกันจึงเกิดขึ้นได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นของอินเดียในความเห็นของ Bhagwati มาจากการมีบรรยากาศการลงทุนที่ไม่ดี ไม่เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพและการอ่านออกเขียนได้ เงินสำหรับโครงการสวัสดิการของรัฐนั้นรั่วไหล รัฐไม่สามารถทำโครงการเหล่านี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างดีก็เป็นแค่โครงการประชานิยม ภาคธุรกิจเท่านั้นจะเป็นตัวผลักดันสำคัญให้เกิดการเจริญเติบโตซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่จะลดให้คนหลุดพ้นความยากจน

ทั้งสองสาธตคำพูดใส่กันอย่างมันส์ในอารมณ์สำหรับสื่อทั้งในประเทศและระดับโลก Bhagwati นั้นดูจะขัดหนักหน่อย อาจเป็นเพราะอดีตอันตึงใจและเป็นรองมานานถึงแม้จะมีความรู้ไม่แตกต่างกัน

เพียงแต่เขาเป็นนักเศรษฐศาสตร์แท้ๆ มากกว่า
คู่ปรับที่เป็นทั้งนักปรัชญา นักประวัติศาสตร์ นัก
สังคมวิทยา ฯลฯ ด้วย อีกทั้งมีบทบาทโดยตรงกับ
ประชาชนทั่วโลกมากกว่า

ข้อถกเถียงของทั้งสองคนโดยแท้จริงแล้ว
ไม่มีอะไรใหม่ นักเศรษฐศาสตร์ก็เถียงกันมากกว่า
ร้อยปีแล้ว ทั้งสองแนวมุ่งสู่ความกินดีอยู่ดีของ
ประเทศเพียงแต่วิธีการแตกต่างกัน **แนวของ
Bhagwati คือเน้นการลงทุน การค้าระหว่าง
ประเทศ และสนับสนุนโลกาภิวัตน์** โดยเชื่อว่า
มันจะนำไปสู่การเจริญเติบโตของเศรษฐกิจและจะ
ช่วยทำให้ความยากจนลดหายไป

ส่วนแนวของ Sen นั้น เป็นแนวใหม่กว่า
และดูจะมีคนที่ไม่นักเศรษฐศาสตร์เชื่อถือมาก

ขึ้นเป็นลำดับ แนวนี้บอกว่าการเจริญเติบโตไม่ใช่
**เป้าหมาย (ends) หากเป็นหนทาง (means)
ไปสู่ความกินดีอยู่ดี** การเน้นบทบาทของรัฐกิจ
ในการลงทุนและการค้าอย่างมากมายนำไปสู่ปัญหา
มากกว่าทางออก

แนวแรกเชื่อว่าการเจริญเติบโตเกิดจากการ
ลงทุน ซึ่งจะทำให้เกิดงานและรายได้เพิ่มขึ้น อัน
จะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเท่าเทียมกันของรายได้
ได้ ส่วนแนวหลังต้องปรับเปลี่ยนการเท่าเทียม
กันของรายได้ (ช่วยเหลือคนยากจนด้วยโครงการ
สวัสดิการสังคมขนาดใหญ่) เพื่อเอื้อให้เกิดการ
เจริญเติบโต มีการเพิ่มขึ้นของงานและรายได้

หากใช้เหตุใช้ผลและศึกษางานวิจัยโดยไม่
ใช้ความรู้สึกแต่เพียงอย่างเดียวแล้วก็จะเห็นว่า
ทั้งสองแนวคิดถูกต้อง หากแต่การไปสู่โต้งของ
แต่ละแนวคิดเช่นนี้ไม่น่าจะเป็นผลดี การผสม
กลมกลืนทั้งสองแนวคิดอย่างเหมาะสมสอดคล้อง
กับเวลาและสถานการณ์ น่าจะเป็นผลดีมากกว่า
การเลือกแนวคิดใดแนวคิดเดียวอย่างสุดโต้ง

ไม่ว่าทั้งสองยักษ์จะถกเถียงกันอย่างไร
คนจนของอินเดียก็ยังคงจนต่อไปอย่างไม่เห็น
ทางออก โดยเฉพาะถูกซ้ำเติมในยามนี้ที่ค่าเงินรูปี
ตกมาก เงินไหลออกมหาศาล ขาดดุลงบประมาณ
ขนาดใหญ่ ข้าวของแพง ฯลฯ ยิ่งสู้กันมันส์เท่าใด
หนังสือทั้งสองเล่มก็จะยิ่งขายดีในระดับโลกเพียง
นั้น...และยังคงทำเงินต่อไป